

6. Юнг К. Г. Понятие коллективного бессознательного // Аналитическая психология: Прошлое и настоящее / К. Г. Юнг, Э. Семюэлс, В. Одайник и др.; сост. В. В. Зеленский, А. М. Руткевич. – М. : Мартис, 1997. – 320 с. – (Классики зарубежной психологии). – С.71–79.

7. Юнг К. Г. Совесть с психологической точки зрения // Аналитическая психология: Прошлое и настоящее / К. Г. Юнг, Э. Семюэлс, В. Одайник, Дж. Хаббак; сост. В. В. Зеленский, А. М. Руткевич. – М. : Мартис, 1997. – 320 с. – (Классики зарубежной психологии). – С.80–98.

References

1. Lobanova M. Muzykal'nyi stil' i zhanr: istoriia i sovremennost' / M. Lobanova. – М. : Sov. kompozitor, 1990. – 224 s.

2. Losev A. F. Dialektika mifa / A. F. Losev [Elektronniy resurs]. – Rezhim dostupa: http://modernlib.ru/books/losev_aleksey/dialektika_mifa/read/

3. Miliugina E. G. Vavilon – eto sostoianie uma: miroponimanie russkikh rok-poetov v kontekste romanticheskoi traditsii / E. G. Miliugina // Russkaia rok-poeziia: tekst i kontekst : sb. nauch. trudov. – Tver' : TvGU, 2000. – Вып. 4. – С. 167–173.

4. Murashkovskii Iu. S. Zakonomernosti razvitiia iskusstv / Iu. S. Vurashkovskii [Elektronniy resurs]. – Rezhim dostupa : http://moby.seth.ru/art/book/43_19.html

5. Iung K. G. Nastoishchee i budushchee // Analiticheskaiia psikhologiiia: Proshloe i nastoiashchee / K. G. Iung, E. Semiuels, V. Odainik, Dzh. Khabbak; sost. V. V. Zelenskii, A. M. Rutkevich. – М. : Martis, 1997. – 320 s. – (Klassiki zarubezhnoi psikhologii). – С. 113-166.

6. Iung K. G. Poniatie kollektivnogo bessoznatel'nogo // Analiticheskaiia psikhologiiia: Proshloe i nastoiashchee / K. G. Iung, E. Semiuels, V. Odainik, Dzh. Khabbak; sost. V. V. Zelenskii, A. M. Rutkevich. – М. : Martis, 1997. – 320 s. – (Klassiki zarubezhnoi psikhologii). – С.71–79.

7. Iung K. G. Sovest' s psikhologicheskoi tochki zreniia // Analiticheskaiia psikhologiiia: Proshloe i nastoiashchee / K. G. Iung, E. Semiuels, V. Odainik, Dzh. Khabbak; sost. V. V. Zelenskii, A. M. Rutkevich. – М. : Martis, 1997. – 320 s. – (Klassiki zarubezhnoi psikhologii). – С.80–98.

УДК 738+7.048:74

Паславська Людмила Олександрівна

кандидат мистецтвознавства,
професор кафедри графічного
дизайну і реклами Національної академії
керівних кадрів культури і мистецтв
e-mail: paslavaska_ludmyla@i.ua

КОМПОЗИЦІЯ Й ОРНАМЕНТИКА ДЕКОРУВАННЯ ТРАДИЦІЙНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ КЕРАМІКИ У СУЧАСНІЙ ЕТНОДИЗАЙНЕРСЬКІЙ ПРАКТИЦІ

У статті розглядаються основні художньо-виражальні засоби декорування української кераміки, характеризуються закономірності й принципи композиції та орнаментики, інтерпретуються елементи декору традиційної української кераміки в контексті актуальних проблем відродження, збереження, використання традицій народного мистецтва на основі розвитку нових напрямків декоративно-прикладного мистецтва та етнодизайну.

Ключові слова: композиція, орнаментика, декор, художньо-виражальні засоби декорування, традиції, декоративно-прикладне мистецтво, етнодизайн.

Паславская Людмила Александровна, кандидат искусствоведения, профессор кафедры графического дизайна и рекламы Национальной академии руководящих кадров культуры и искусств

Композиция и орнаментика декорирования традиционной украинской керамики в современной этнодизайнерской практике

В статье рассматриваются основные художественно-выразительные средства декорирования украинской керамики, характеризуются закономерности и принципы композиции и орнаментики, интерпретируются элементы декора традиционной украинской керамики в контексте актуальных проблем возрождения, сохранения, использования традиций народного искусства на основе развития новых направлений декоративно-прикладного искусства и этнодизайна.

Ключевые слова: композиция, орнаментика, декор, художественно-выразительные средства декорирования, традиции, декоративно-прикладное искусство, этнодизайн.

Paslavska Ludmyla, Candidate of Arts, Professor of the National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts
Composition and ornamentation in decoration of traditional Ukrainian ceramics in modern etnodesign

practice

The article reviews the main artistic and expressive means of decorating of Ukrainian bowls, patterns and principles of composition and ornamentation are characterized, decorative elements of traditional Ukrainian ceramics in the context of the problems of revival, preservation, use of folk art traditions through the development of new areas of decorative-applied art and etnodesign are interpreted.

In studying the laws and principles of shaping ornament features, ornamental motives of painted ceramic art it is important to research that contribute to the revival and preservation of national folk art, outline the trends and innovative use of the traditions of painting from ornament (graphical system-guard) in arts and crafts and etnodesign.

The basic material from which ceramics is made is clay, which occupies in economic and artistic activities a prominent place. Universal properties of clay man has known since ancient times and has used it for a different purposes: housing, home decoration, production of consumer goods and so on. Making dishes in some nations had not only functionality, it was surrounded by a halo of sanctity and mystery. In the world of mythology, folklore texts in Ukrainian legends dishes are identified with astral objects – the sun, earth, moon, stars, symbolizing the power of deities. The method of decorating earthenware – engraving, painting engobes, stamping, etc. glossing depended artistic expression of dominant motives in decorating pottery.

The main sign of ornament stands when art is considered as an ornament sign system.

Ornamental Composite System decorating pottery is a genetic code of the artistic traditions of Ukrainian culture. The research of artistic and aesthetic properties of composite patterns of building forms and regional elements of ornament features in the works of folk pottery is important to study the figurative style features Ukrainian folk painting, particularly in pottery.

Semantics decor depends primarily on the functional purpose of an object and its expressive décor from the artistic tradition of selecting songs, motives and other elements. At the heart of varieties of composite constructions (rhythmic, symmetrical, asymmetrical) means a large role is given to colour.

Ornamental Composite System decorating ceramic products based on the laws of tradition, integrity and tectonics. In the arts and crafts artistic tradition regulates the process of selection, development and socio-cultural experience restoring. Law tradition helps giving correct judgments about the degree of artistic value of new works of decorative art, providing direct access to the world's ethnic and artistic memory and enables comparative analysis of their contribution to the treasury of culture. The law tradition has the structure of a composition, particularly in the form and decoration of ceramics. Innovative décor search can not be made without traditions and professional skills without acceptance or rejection of certain compositional schemes. Therefore there is a great need for support, revival and development of the best traditions of Ukrainian pottery, which is not exhausted as with ritual, art, and from a practical point of view.

Law tectonic forms in folk art embedded in tradition, helps identify material type of artistic structure and development of constructive forms. Law tectonics helps in making expedient choice of structure and design work, tools and techniques of composition (rhythm, contrast, symmetry, asymmetry, dynamics, statics. By means of emotional and artistic expression craftsmen and professional artists use texture, colour, graphics (lines, points, stains silhouettes, etc.) metaphor, semantic means.

The feature integrity act of decoration works of decorative art is a subordination of decorative elements into a single composite system that reveals and highlights the constructive form and content of work according to traditional areas.

Key words: composition, ornamentation, decor, artistic and expressive means of decorating, traditions, decorative-applied art, etnodesign.

Актуальність теми полягає в окресленні декору кераміки як цілісної мистецької та семантичної системи. У вивченні закономірностей та принципів формування орнаменту, особливостей орнаментальних мотивів розпису художньої кераміки важливим є дослідження, які сприяють відродженню та збереженню національного народного мистецтва, окреслюють тенденції розвитку новаторських напрямків та використання традицій розпису на основі орнаменту (графічна система-оберіг) в декоративно-прикладному мистецтві та етнодизайні.

Проблематиці українського орнаменту, характеристиці його стилістичних та композиційних рис у різних видах декоративно-прикладного мистецтва присвячено праці О. Босого [3], А. Гурської [4], О. Найдена [5], Ю. Нікішенко [6], Г. Павлуцького [7], М. Селівачова [8] та ін., однак на сьогоднішній день доволі мало праць, де було б розглянуто зв'язок декоративно-прикладного мистецтва та етнодизайну у контексті відтворення традицій народного мистецтва через наслідування або творчого переосмислення принципів композиції та орнаментики народного мистецтва у етнодизайнерській практиці. У цьому контексті виділяються розвідки Т. Божко [1; 2], у яких висвітлено питання використання етнічних символів у масовій культурі і, зокрема, дизайнерській практиці.

Мета дослідження – на основі систематизації та узагальнення народних традицій і етнодизайнерської практики визначити закономірності та принципи композиції та орнаментики у декоративно-прикладному мистецтві та сучасному етнодизайні.

Основним матеріалом, з якого виготовлюється кераміка, є глина, яка у господарській та художній діяльності посідала чільне місце. Універсальні властивості глини людина знала з давніх часів та використовувала її за різним призначенням: будівництво житла, прикраса оселі, виготовлення предметів побуту, тощо. Виготовлення посуду в деяких народів мало не лише функціональне призначення, воно було оточене ореолом святості і таємничості. У світовій міфології, у фольклорних текстах, в українських переказах посуд ототожнювали з астральними об'єктами – сонцем, землею, місяцем, зорями, що символізувало силу божеств. Від способу декорування глиняних виробів – ритмування (гравірування), розпис ангобами ("обливання", ріж кування, фляндрування, мармурування), штампування, лошення тощо залежала художня виразність домінуючих мотивів декорування керамічного виробу.

Розуміння символів та значення орнаментів на гончарних виробках можливо завдяки дослідженню міфологічних джерел, реконструкції релігійних уявлень епохи та виявленню основних елементів культу предків та їхнього первинного місця у стародавньому світогляді та уявленні про світобудову. Так, поступово на основі давніх знакових систем було проаналізовано, як розвивалась й формувалась система символів та символіки орнаментальних побудов. Поняття орнаменту віддзеркалює різноплановий і багатомірний період культурного розвитку людства, а також має свою специфіку розвитку на сучасному етапі.

Слово "орнамент" (від лат. *ornamentum*) перекладається як "прикраса", "знаки відмінності", "наряд". В основі орнаменту є візерунок, що складається з ритмічно упорядкованих елементів. В залежності від характеру схематизації та геометризації орнамент називають геометричним або зображувальним, а за тематикою – рослинним або зооморфним. Основна прикмета орнаменту виступає тоді, коли розглядаємо мистецтво орнаменту як знакову систему.

Орнаментально-композиційна система декорування керамічних виробів є генетичним кодом художньої традиції української культури. Дослідження художньо-естетичних властивостей, композиційних закономірностей побудови форми, елементів орнаменту та регіональних особливостей творів народної кераміки має важливе значення для вивчення образно-стильових рис українського народного розпису і, зокрема, керамічного посуду.

На думку дослідників, орнамент керамічного посуду – це своєрідна графічна система-оберіг, яка захищала вміст посуду від передачі негативної енергії людей із сильним біополем. Наприклад, керамічні миски, які ставилися в мисник для оздобу житла, були також і символами-захисниками. Знакова абетка може бути покладена в основу спеціальної методики дослідження аналогів і прототипів при створенні високохудожніх сучасних виробів декоративно-прикладного мистецтва з властивостями, притаманними творам традиційного українського народного мистецтва.

Семантика декору залежить передусім від функціонального призначення предмету, а виразність його декору – від мистецької традиції вибору композиції, мотивів, елементів та ін. В основі різновидів композиційних побудов (ритмічних, симетричних, асиметричних) велику роль відведено засобам кольору.

На глиняних предметах, що походять з ранніх етапів розвитку багатьох землеробських культур, переважали візерунки геометричного характеру. Головна роль належала крапці та лінії, з яких утворювалися складніші візерунки. Розглядаються також зигзаг, меандр, ромб, трикутник, сітка, хрест, спіраль, "сосонка", позначені таємничою інформацією, про яку можемо лише здогадуватися. Питання орнаментних знаків та їх вербального осмислення у народних назвах окреслив М. Селівачов [8]. Автор акцентує на вивченні орнаментики в національній та загальнолюдській культурній площині, постійно тримаючи у полі зору мистецтвознавчі та етнографічні аспекти.

На території сучасної України перші зразки глиняних виробів з міфологічною тематикою походять із трипільської культури (IV–III тис. до н. е.), у середньому періоді розвитку якої спостерігаємо "олюднення" окремих космогонічних міфів. У пізньому періоді з'являються зображення антропоморфних фігур, пов'язаних із певними світоглядними уявленнями. Окрасу трипільської культури складають глиняні вироби: розписний посуд, статуетки, культова пластика, моделі житла тощо. Кераміка розписувалась червоною, чорною і білою фарбами, прикрашалася різним орнаментом, канелюрами, штампом. Характерним є використання в орнаментальних сюжетах "бігучої" або нескінченної спіралі, в якій зображені характерні для Трипілья вужі-змії та солярні знаки (хрести у колі), що разом символізували сонце в русі, а в кінцевому рахунку – ідею плинності часу й зміни пір року.

До розповсюджених елементів розпису відноситься зображення собак, які були охоронцями посівів і стад, захищали від злих духів. Спираючись на усталену історико-археологічну періодизацію, найстійкіші та найтиповіші графеми, які спостерігаються на пам'ятках більшості археологічних культур з етнічної території України і збереглися аж до XX ст.: лінія, зигзаг, трикутники, ромби, сітка, спіраль,

свастика, хрести, "сосонка", "вазон". Окремі із них у наслідок їх давнього символічного значення, а також через декоративну довершеність використовуються у сучасному декоративно-прикладному мистецтві. Семантика декору залежить передусім від функціонального призначення предмета, а виразність декору – від вибору композиції, мотивів, елементів та мистецької традиції. Гончарі завжди шукали нові декоративно-виражальні засоби як у доповненні елементами у звичайних іконографічних схемах, образів та сюжетів, так і розробці низки орнаментальних мотивів. Це було пов'язано з національним менталітетом, глибокими традиціями, цілим спектром вірувань та обрядів, специфікою матеріалу тощо.

"Вазон" є одним із доміантних мотивів рослинного характеру. Уперше на численних пам'ятках XVI–XX ст. усвідомлено географію поширення цього мотиву в межах України: Івано-Франківщина (Косів, Пістинь, Коломия), Чернігівщина (Ічня, Ніжин), Полтавщина (Опішне), Київщина (Дибинці) та частково у контексті європейського гончарства. Вазоновим композиціям характерна певна амбівалентність, що виявляється у можливостях переходу одного виду зображень в інший, зокрема гілка – букет – вазон – дерево. Зазначимо, що мотив "вазона" займав чільне місце у декоруванні кераміки. Зображення тварин, риб та птахів характерне для тих гончарних центрів, в яких домінуючим був розпис. Також у розписі кераміки зустрічаються християнські мотиви та сюжети.

Орнаментально-композиційна система декорування керамічних виробів ґрунтується на законах традиції, цілісності і тектоніки. У декоративно-прикладному мистецтві художня традиція регулює процес відбору, освоєння і відновлення соціокультурного досвіду. Закон традицій допомагає давати правильні судження про ступінь художньої цінності нових творів декоративно-прикладного мистецтва, забезпечує прямий вихід на етнічну та світову художню пам'ять і дає змогу здійснювати порівняльний аналіз за їхнім внеском до скарбниці культури. Закон традиції діє у структурі однієї композиції, зокрема у формі і декорі кераміки. Новаторський пошук декору не можна здійснити без традицій та професійної майстерності, без прийняття або відхилення певних композиційних схем. Тому виникає велика потреба підтримки, відродження і розвитку кращих традицій українського гончарства, які далеко не вичерпали себе як з обрядового, мистецького, так і з практичного погляду.

Особливість закону цілісності декорування творів декоративно-прикладного мистецтва – це підпорядкованість елементів декору в єдину композиційну систему, яка розкриває, виявляє та підкреслює конструктивну форму і зміст твору відповідно традиційним напрямкам. Закон цілісності – це закон підпорядкованості орнаменту і конструкції об'ємно-просторової форми. У пошуках підвищення емоційної виразності творів художники звертаються до залучення традиції, інтелектуально переосмислюючи вироблені нею формальні зв'язки в руслі актуальної проблематики щодо виявлення шляхів переосмислення традицій народного мистецтва у творчій взаємодії з інновацією індивідуального творчого пошуку. Архітектонічна форма, матеріальна основа (глина), мотиви оздоблення керамічних виробів є основним засобом композиційної системи декорування.

Закон тектонічної форми в народній творчості закладено у традицію, що дає змогу визначити матеріал, тип художньої структури та конструктивну розробку форми. Закон тектоніки сприяє доцільному вибору структури і конструкції твору, композиційних засобів і прийомів (ритм, контраст, симетрія, асиметрія, динаміка, статика). До засобів емоційно-художньої виразності народні майстри та професійні художники застосовують текстуру, фактуру, колір, графіку (лінії, точки, плями силуети тощо), метафори, семантичні засоби. Орнамента українських мисок, їх орнаментально-композиційні системи декорування представляють етнічно-національні традиції народної творчості, які необхідно розвивати в сучасному декоративно-прикладному мистецтві та дизайні.

Загальне визначення терміну "композиція" конкретизується у відповідності до різних видів мистецтв. Так, по відношенню до творів декоративно-прикладного мистецтва композиція визначається в основному трьома його функціями: практично-корисною, конструктивно-технологічною, художньо-виразною та арсеналом виразних засобів (пропорціонально функціональна форма, виразні якості матеріалу, орнаментально-декоративною системою композиції зображальних мотивів).

Одним із знакових різновидів української художньої кераміки є керамічна миска. Миски були основним видом столового посуду населення України, тому декорувалися відповідно до призначення. Завдяки вишуканості і багатству форм та високій культурі розпису миски займають один з чільних місць серед розмаїття народного гончарства. Кожний майстер-мискар дуже добре знав обрядову функцію миски і відповідно ставився до її виготовлення. Творячи миску на гончарному крузі, гончар прагнув наповнити форму і розпис духовними символами, які він мусив добре знати й розуміти. Будь-яка недоречність при цьому була недопустима, інакше його твір не мав би попиту. Мискарське мистецтво було важливим компонентом загальної етнічної культури українців.

Найчастіше декор української мальованої миски підкреслює конструктивні особливості форми (денця, вінця та береги миски). В орнаментально-композиційній системі декорування мисок

відзначаємо центричний, симетричний, асиметричний та геральдичний типи композиції, які відтворюються завдяки орнаментіці, зокрема великими крапками, кольоровими плямами, лінійним ритмом контурного малюнку, обрамленням у вигляді концентричних кіл, кривульок.

Розписи українських мисок, їх орнаментально-композиційні системи декорування – це унікальне явище національної традиції та народної творчості, які необхідно розвивати в сучасному декоративно-ужитковому мистецтві. Досягнення високого культурного рівня можливі лише завдяки вивченню та розвитку творчого доробку, залишеного нам у спадщину. Декоративний керамічний посуд, його функції, системи декорування відображають дизайнерські знахідки, визначають нові напрямки розвитку сучасного мистецтва дизайну.

Елементи композиції та орнаментики декорування художньої кераміки, зокрема керамічних мисок, можна використовувати й у сучасному етнодизайні: як при підготовці фахівців (у рамках дисциплін композиція, проектування, формоутворення, макетування і моделювання тощо), так і у власне творчій діяльності.

Декоративний керамічний посуд, вивчення функції і форм специфічних предметів домашнього вжитку, що несуть у собі дизайнерські знахідки, дають позитивні результати у поєднанні національних традицій та специфіки розвитку дизайну на сучасному етапі в цілому. Використання цих складних процесів вимагає впровадження в дизайн-освіту комплексних та інтегрованих програм, які розширюють світобачення та світорозуміння й формують цілісність творчої особистості майбутнього фахівця. Динаміку таких процесів можна в основному простежити на завершальному етапі навчання – дипломному проектуванні.

Рис. 1. Етнокалендар на 2014 р. Робота студентки К. Борисюк

Наведемо зразки дипломних робіт студентів Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв (НАКККіМ), які не спеціалізуються на етнодизайні, однак активно використовують традиційні народні елементи у композиції та орнаментики, а також зразки декоративно-прикладного мистецтва у своїх проектах. Одним із компонентів бакалаврської роботи студентки ІV курсу спеціалізації "Графічний дизайн і реклама" К. Борисюк (керівник – проф. Л. О. Паславська) є етнокалендар на 2014 р. Основною ідеєю цього календаря є репрезентація народної традиції через здобутки декоративно-прикладного мистецтва. Об'єктом було обрано керамічні миски із різних регіонів України (рис. 1), які репрезентують миски із геометричними, рослинними і зооморфними зображеннями. Підбір матеріалу базувався на принципі контрасту (різні типи зображень на мисках), а також пріоритетністю симетричного та геральдичного типів композиції, у яких переважає симетрія та рівновага. У наведеному зразку молода дизайнер у своїй творчій роботі репрезентує українську народну традицію через мистецькі зразки, які виконують функцію символів-маркерів української народної художньої культури, при цьому вона корелює обрані типи композиції керамічних мисок із загальною композицією календаря.

У роботі "Брендинг постійно діючої виставки квітів у м. Києві" студентки II курсу магістратури С. Фастовської (керівники – доц. О. Ю. Клименко, проф. Л. О. Паславська) авторка вже не копіює зразки декоративно-прикладного мистецтва, а у результаті проведених досліджень символіки та семантики орнаментальних структур на базі українських мисок та символіки квітів петриківського живопису розробляє концепцію комплексного проекту, в основу якого покладено асоціативні стильові ознаки при вирішенні фірмового знаку, малих архітектурних форм, архітектурно-ландшафтному вирішенні квітників та фітодизайні (рис. 2 та рис. 3).

Рис. 2. Фірмовий знак. Робота студентки С. Фастовської

Рис. 3. Елементи ландшафтного вирішення. Робота студентки С. Фастовської

У дипломному проекті С. Фастовської відсутні безпосередні зв'язки з етнічною традицією та зразками декоративно-прикладного мистецтва, однак збережено загальні принципи композиції та орнаментики, які полягають у використанні традиційних символів (квіти, коло), переосмислених згідно основних тенденцій у сучасній дизайнерській практиці.

Збереження високого культурного рівня нації можливо лише завдяки вивченню та використанню творчого доробку, який залишено нам у спадщину. Без актуалізації традиційної народної культури, впровадження її у всі сфери життя, без вивчення етногенезу та творчості українського народу не може бути конкурентоздатним національний продукт на зовнішньому і внутрішньому ринках. Національний орнамент є носієм культурної традиції народу. Декоративно-прикладне мистецтво та створені на його основі продукція з використанням елементів етнотрибу, що базується на основі етнічних кодів, які виявляються у композиції та орнаментіці, сьогодні є найпоширенішим типом відтворення національної культурної традиції.

Етнічний компонент виявляє культурні, соціальні, комунікативні природні фактори, де важливим є збереження та нове відтворення етнічних та національних традицій. Народне мистецтво в оновленій формі, у тому числі й етнодизайні, сьогодні стає надбанням всього народу і репрезентує його національну культуру для світу.

Література

1. Божко Т. О. Використання традицій українського декоративно-прикладного мистецтва у сучасному дизайні пакувань: матеріали до науково-практичної конференції: "Народні традиції у декоративно-прикладному мистецтві" / Т. О. Божко. – К.: КДІДПМД ім. М. Бойчука, 2006. – С. 30–34.
2. Божко Т. О. Етнічна символіка у масовій культурі: проблеми та наслідки застосування / Т. О. Божко // Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури. – К.: Міленіум, 2013. – Вип. 31. – С. 104–111.
3. Босий О. Міф, символ, орнамент : історія, символіка та композиція української орнаментики : метод. посіб. / О. Босий. – Вінниця : Данилюк В. Г., 2011. – 119 с.
4. Гурська А. С. Мова та граматика українського орнаменту : навч.-метод. посіб. / А. С. Гурська. – К.: Альтернативи, 2003. – 144 с.
5. Найден О. Орнамент українського народного розпису: витоки, традиції, еволюція / О. Найден. – К.: Наукова думка, 1989. – 162 с.
6. Нікішенко Ю. І. Символіка окремих геометричних орнаментів української вишивки / Ю. І. Нікішенко // Наукові записки НаУКМА. – Т. 20–21. – К.: КМ Академія, 2002. – С. 76–80.
7. Павлуцький Г. Історія українського орнаменту / Г. Павлуцький. – К.: Вид-во АН України, 1927. – 26 с.
8. Селівачов М. Р. Лексикон української орнаментики (іконографія, номінація, стилістика, типологія) / М. Р. Селівачов. – К.: Редакція вісника "Анта", 2005. – 400 с.

References

1. Bozhko T. O. Vykorystannia tradytsii ukrainskoho dekoratyvno-prykladnoho mystetstva u suchasnomu dyzaini pakuvan: materialy do naukovo-praktychnoi konferentsii: "Narodni tradytsii u dekoratyvno-prykladnomu mystetstvi" / T. O. Bozhko. – K.: KDIDPMD im. M. Boichuka, 2006. – S. 30–34.
2. Bozhko T. O. Etnichna symvolika u masovii kulturi: problemy ta naslidky zastosuvannia / T. O. Bozhko // Aktualni problemy istorii, teorii ta praktyky khudozhnoi kultury. – K.: Milenium, 2013. – Vyp. 31. – S. 104–111.
3. Bosyi O. Mif, symvol, ornament : istoriia, symvolika ta kompozytsiia ukrainskoi ornamentyky : metod. posib. / Oleksandr Bosyi. – Vinnytsia : Danyliuk V. H., 2011. – 119 s.
4. Hurska A. S. Mova ta hramatyka ukrainskoho ornamentu : navch.-metod. posib. / A. S. Hurska. – K.: Alternatyvy, 2003. – 144 s.
5. Naiden O. Ornament ukrainskoho narodnoho rozpysu: vytoky, tradytsii, evoliutsiia / O. Naiden. – K.: Naukova dumka, 1989. – 162 s.
6. Nikishenko Yu. I. Symvolika okremykh heometrychnykh ornamentiv ukrainskoi vyshyvky / Yu. I. Nikishenko // Naukovi zapysky NaUKMA. – T. 20–21. – K.: KM Akademiia, 2002. – S. 76–80.
7. Pavluts'kyi H. Istoriiia ukrainskoho ornamentu / H. Pavluts'kyi. – K.: Vyd-vo AN Ukrainy, 1927. – 26 s.
8. Selivachov M. R. Leksykon ukrainskoi ornamentyky (ikonohrafiia, nominatsiia, stylistyka, typolohiia) / M. R. Selivachov. – K.: Redaktsiia visnyka "Anta", 2005. – 400 s.

УДК 7.012

Сьомкін Володимир Васильович
кандидат мистецтвознавства, професор
Інституту дизайну та ландшафтного мистецтва
Національної академії керівних кадрів
культури і мистецтв

ПРОБЛЕМА СИСТЕМАТИЗАЦІЇ ТА ОПТИМІЗАЦІЇ ОСВІТНІХ ПРОЦЕСІВ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ "ДИЗАЙН"

Здійснюючи систематизацію освітніх процесів зі спеціальності "Дизайн" з метою актуалізації професійних функцій дизайн-діяльності обґрунтовано і підкреслено, що магістр повинен засвоїти весь спектр базових знань та вмінь і, відповідно, реалізувати всі функції, що характеризують дизайн. Підкреслено і обґрунтовано диференціацію задач та їх зміст з врахуванням відповідних функцій дизайн-діяльності в залежності від освітньо-кваліфікаційного рівня, спеціальності та спеціалізації в галузі дизайну. Обґрунтоване особливе місце пропедевтичної функції, як базової, особливо в контексті дизайнерської освіти. Актуалізовано і обґрунтовано за змістом всі функції дизайн-